

Indian Languages

(Marathi)

PSO1: Acquire specialized knowledge in Konkani/Marathi/Hindi Literature by gaining critical insights into the vast reservoir of narratives written in the language with special foci on the economic, political and socio-cultural events which influenced these writings.

PSO2: Develop and enhance communicative as well as creative skills in the language of Konkani/Marathi/Hindi by engaging in critical appreciation of literary styles, forms, thematic preoccupations and trends used and developed by the narratologies in the language.

PSO3: Apply the knowledge of language and literature towards the facilitation of literary translations, transcreations and transmutations in recognition of the language's vital position in contemporary context.

PSO4: Apply the acquired knowledge and skills gained towards self and social advancement viz. being gainfully employed in academics, media and telecommunication sector, pursuing research and higher studies in the language, undertaking nodal translations from and into the language, extending language-expertise to important governmental and non-governmental agencies, making efforts towards preservation of linguistic heritage by producing and/or participating in relevant oral and written discourses.

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

F.Y.B.A PAPER (MARATHI AS MAJOR)

Semester : I (PAPER (MARATHI AS MAJOR)-1)

Title of the Paper – (Marathi Short Story, Development of Imaginary Writing and Framing Complaint – letters)

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. एकूण मराठी साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर कथा या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजून सांगणे.
२. कथा या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे.
३. अत्यंत महत्वाच्या कथांची ओळख करून देणे.

अभ्यासक्रम साध्य

१. कथा या साहित्यप्रकाराचे ज्ञान.
२. कथा या साहित्यप्रकाराचे आकलन/समजून घेणे.
३. विशिष्ट लघुकथांच्या विविध घटकांची मागणी.
४. कथा या साहित्यप्रकाराची व्यापकता समजणे.
५. कथा या प्रकारचे साहित्यातील स्थान.
६. कथेचा मानवी जीवनावरील प्रभाव.

अभ्यासक्रम :

सैद्धांतिक विभाग: १. 'कथा' वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप, घटक व कथालेखनाचे विविध प्रकार

२. मराठी कथा-लेखनाविषयीचा ऐतिहासिक परामर्ष

सूक्ष्म वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : सतरावे वर्ष - पुरुषोत्तम भास्कर भावे

लेखनकला : कल्पनाविस्तार व तक्रारपर पत्रलेखन

पुर्वणी वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : आकाशफूल - वासंती नाडकर्णी

कांचनाची निरांजने - महादेवशात्री जोशी

संदर्भ ग्रंथ :

१. मराठी कथा : स्वरूप आणि आस्वाद, दा.वि.कुलकर्णी, स्वाध्याय महाविद्यालय प्रकाशन, पुणे.
२. मराठी कथा : उद्गम आणि विकास, इंदुमती शेवडे.
३. व्यावहारिक मराठी - कल्याण काळे, द.दि.पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे.

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: F.Y.B.A (Marathi as Another Language)

Semester : I Paper: Optional-1

Title of the Paper : MARATHI LITERARY ESSAYS, ESSAY WRITING & SYNTAX

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

- १) ललित गद्य या घटकाविषयी माहिती देणे.
- २) ललित गद्याचे वाङ्मयीन महत्त्व पटवून देणे.
- ३) ललित गद्याची आस्वादप्रक्रिया समजावून सांगणे.
- ४) निबंधलेखनाचे तंत्र समजावून सांगणे तसेच निबंधाची रचना कौशल्य व साहित्यिक स्थान पटवून देणे.
- ५) वाक्यरचनेचे विविध घटक सांगून शब्दसिद्धी म्हणजे काय हे स्पष्ट करणे.

अभ्यासक्रम साध्य

- १) ललित गद्य ही संकल्पना स्पष्ट करून विद्यार्थ्यांना ललित गद्य व ललितेतर गद्य यात फरक करण्यास शिकवणे
- २) ललितगद्याचे सैद्धांतिक पातळीवर विद्यार्थ्यांना आकलन करून देणे. व ललितगद्याचे मूल्यांकन करण्यास शिकवणे.
- ३) ललित लेखनाची तत्त्वे समजावून ललितगद्य लिहिण्यास विद्यार्थ्यांना सक्षम करणे व अशाप्रकारचे लेखन त्यांच्याकडून करवून घेणे.
- ४) दर्जेदार निबंधलेखन करण्यास, विविध प्रकारच्या निबंधांचे वर्गीकरण करण्यास, व निबंधाचे तंत्र समजून निबंधांचे मूल्यमापन करण्यास विद्यार्थ्यांना सक्षम बनविणे.
- ५) व्याकरण अभ्यासातील शब्दशक्ती व वाक्यरचना या विषयी विद्यार्थ्यांना माहिती देणे व त्यांची व्याकरणिक समज वाढविणे.

अभ्यासक्रम

सूक्ष्म वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : जंगलातील देणे - मारुती चितमपल्ली

लेखनकला : निबंधलेखन, लिंग व वचन

पुरवणी वाचनासाठीची पाठ्यपुस्तके : १) रानभूल - सुमेधा कामत

२) चांदण्याचा रस्ता - मधु मंगेश कर्णिक

संदर्भ ग्रंथ:

१. ललित गद्याचे तात्विक स्वरूप आणि मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास - डॉ आनंद यादव
२. अनुषंग - मा. ना. आचार्य
३. बहुरूपी निबंध - म. ना. अदवंत व श्री. ना. बनहट्टी
४. बहुरूपी निबंध - वि. शं चौधुले
५. निवडक भाषा आणि जीवन - संपादक: कल्याण काळे, मृणालिनी शहा, मेहता पब्लिशिंग हाऊस
६. व्यावहारिक मराठी - संपादक: स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
७. मराठी घटना, रचना आणि परंपरा - कृष्ण श्री. अर्जुनवाडकर, अरविंद मंगळूरकर
८. शुद्धलेखन विवेक - द. न. गोखले

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: S.Y.B.A (Marathi as Major Language)

Semester : III

Title of the Paper : कादंबरी, निबंध-लेखन आणि संवाद-लेखन

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. एकूण मराठी साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर कादंबरी या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजून सांगणे .
२. कादंबरी या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे .
३. अत्यंत महत्वाच्या कादंबऱ्यांची ओळख करून देणे.
४. निबंधलेखनाचे तंत्र समजावून सांगणे तसेच निबंधाचे रचना कौशल्य व साहित्यिक स्थान पटवून देणे.

अभ्यासक्रम साध्य

१. कादंबरी या साहित्य प्रकाराचे ज्ञान.
२. कादंबरीचे साहित्यातील स्थान .
३. विशिष्ट कादंबरीच्या विविध घटकांची मांडणी.
४. कादंबरीची व्यापकता समजणे .
५. कादंबरीचा मानवी जीवनावरील प्रभाव.
६. विविध भाषिक कौशल्ये लक्षात येणे.
७. निबंधलेखनाचे तंत्र समजावून सांगणे तसेच निबंधाचे रचना कौशल्य व साहित्यिक स्थान पटवून देणे.

अभ्यासक्रम

अ) सैद्धांतिक : १) कादंबरीचे स्वरूप

२) मराठी कादंबरीचे घटक

३) मराठी कादंबरी लेखनाविषयीचा ऐतिहासिक परामर्श

आ) सूक्ष्म वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : १) रारंगढांग - प्रभाकर पेंढारकर

इ) लेखनकला : १) निबंध-लेखन

२) संवाद-लेखन

पुरवणी वाचनासाठीची पाठ्यपुस्तके : पुढीलपैकी कोणत्याही दोन कादंबऱ्यांची निवड करावी

१) अंतराळातील स्फोट - जयंत नारळीकर

२) श्यामची आई - पांडुरंग सदाशिव साने

३) विदेश - आशा कर्दळे

संदर्भ ग्रंथ:

१. वाङ्मयीन शैली आणि मंत्र - संपादक : म. द. हतकणंगलेकर

२. साहित्याचे अध्यापन स्वरूप आणि प्रकार - संपादक : श्री. पु. भागवत व इतर

३. मराठी कादंबरी : विसावे शतक - कुसुमावती देशपांडे

४. गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी - संपादक : विलास खोले

५. मराठी विज्ञान साहित्य - संपादक : म. सु पगारे

६. विज्ञान साहित्य आणि संकल्पना - व. दि. कुलकर्णी व निरंजन घाटे

७. वाङ्मयीन निबंध - संपादक : रा. ग. जाधव

८. धार आणि काठ - नरहर कुरंदकर

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: Marathi – मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६५०)

Semester : Vth

Title of the Paper : History of Marathi Literature (Beginning to 1650)

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. मराठी भाषेच्या उत्पत्ती व तिचा होत गेलेला विकास याविषयी विद्यार्थ्यांचे संबोधन .
२. मराठी भाषेतील लिखित वाङ्मयाची निर्मिती व त्यात होत गेलेले बदल , निर्माण झालेले विविध संप्रदाय व त्यांनी निर्माण केलेले वाङ्मय याचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना लक्षात आणून देणे.
३. प्राचीन वाङ्मयाच्या निर्मितीमागची कारणे व प्रेरणा यांची विद्यार्थ्यांना जाणीव देणे.
४. प्राचीन काळातील महत्वाच्या लेखकांचा परिचय देणे व त्यांनी केलेल्या वाङ्मयीन कार्याची महत्ता विद्यार्थ्यांना सांगणे.

अभ्यासक्रम साध्य

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना उलगडणे .
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप व त्यामागची कारणे स्पष्ट करणे.
३. प्राचीन लेखक व त्यांच्या कलाकृती यांचा अभ्यास करणे.
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाची व्यापकता ओळखणे .
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे मर्म समजणे
६. प्राचीन मराठी वाङ्मयाची गुणवत्ता निश्चित करणे .

अभ्यासक्रम

१. मराठी भाषेची उत्पत्ती व विकास, मराठी भाषेचे लिखित स्वरूप, प्रथम ग्रांथिक आविष्कार.

२. भक्तिपंथाचा मराठी वाङ्मयावरील प्रभाव.

अ. नाथ पंथ (गोरक्षनाथ, विवेकसिंधु- मुकुंदराज)

आ. महानुभाव (आचारधर्म व तत्वज्ञान , चक्रधर, चरित्रग्रंथ, संपादित ग्रंथ, सातीग्रंथ, महदंबेचे धवळे)

इ. वारकरी संप्रदाय (ज्ञानेश्वर, नामदेव, एकनाथ, तुकाराम, संतमेळा)

ई. समर्थ संप्रदाय (संत रामदास)

उ. दत्त संप्रदाय

३. पुरवणी वाचनासाठी - 'तुकारामांचे निवडक १०० अभाग'

संपादक : श्री. मी. पिंगे, गजमल माळी, व्हीनस प्रकाशन, पुणे.

संदर्भ ग्रंथ :

१. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदेसाई

२. महानुभाव पंथ व त्यांचे वाङ्मय. - शं. गो. तुळपुळे

३. मराठीचे साहित्यशास्त्र (ज्ञानेश्वर ते रामदास) - माधव गोपाळ देशमुख

४. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा माधव देशमुख.

५. मराठी इतिहास (खंड १, २, ३,४,५) -म. सा. प व अ. ना. देशपांडे

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: Marathi – Paper VI (3 Units)

Semester : V

Title of the Paper : Short Story : Poetics & Literary Criticism

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. काव्य म्हणजे काय याची जाण विद्यार्थ्यांना येईल.
२. काव्याच्या विविध घटकांची माहिती होईल.
३. काव्यनिर्मितीमागील प्रेरणांचा परिचय विद्यार्थ्यांना होईल.
४. काव्यनिर्मितीतील शब्दांचे महत्व विद्यार्थ्यांना समजेल.

अभ्यासक्रम साध्य

१. काव्य या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप निश्चितपणे समजणे.
२. काव्य या साहित्यप्रकाराच्या विविध घटकांचे व वैशिष्ट्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होणे.
३. विविध उदाहरणांसह, विविध काव्यघटकांचा परिचय.
४. काव्याची निर्मितीप्रक्रिया कशी होते हे समजणे.
५. काव्य या वाङ्मयप्रकाराची महत्ता समजणे.
६. काव्याचे श्रेष्ठत्व ठरवता येणे.

अभ्यासक्रम

१. काव्याचे स्वरूप, काव्यलक्षण - प्राचीन व आधुनिक
२. काव्याची प्रयोजने - प्राचीन व आधुनिक
३. काव्याची निर्मिती - (प्रतिभा, व्युत्पत्ती अभ्यास, शारिरीक व मानसिक स्वास्थ्य)
४. शब्दशक्ती - (प्रकार व उपप्रकारांसह)

संदर्भ ग्रंथ

१. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग
२. काव्यशास्त्रप्रदीप - स. रा. गाडगीळ
३. साहित्याचे मानदंड - गंगाधर गाडगीळ
४. साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - वा. ल. कुलकर्णी
५. साहित्यमीमांसा - रा. शं. वाळिंबे
६. समीक्षेची नवीन रूपे - गंगाधर पाटील

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: Marathi – Paper VII (3 Units)

Semester : V

Title of the Paper : Writing Skill For Media

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. प्रसारमाध्यमांची व्यापकता विविध प्रसारमाध्यमे व त्यांच्यासाठी लेखन कसे केले जाते हे विद्यार्थ्यांना समजेल.
२. विविध भाषिक कौशल्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल.
३. विविध माध्यमांकरिता लेखन करण्यास विद्यार्थी सिद्ध होतील.

अभ्यासक्रम साध्य

१. विविध प्रसार माध्यमांसाठी आवश्यक असणाऱ्या लेखन कौशल्यांचा परिचय होणे.
२. विविध भाषिक कौशल्ये लक्षात येणे.
३. प्रत्यक्ष भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास.
४. प्रसारमाध्यमांच्या विविध लेखनप्रकारानुसार करावे लागणारे बदल.
५. प्रसारमाध्यमांचा समाजावरील असलेला परिणाम अभ्यासता येणे.

अभ्यासक्रम

१. निबंध (वाङ्मयीन, वैचारिक, ललित)

२. अ) वृत्तलेखन, वार्तापत्र लेखन : स्वरूप व तंत्र

आ) वृत्तपत्रे, आकाशवाणी, दूरदर्शन या प्रसारमाध्यमांसाठीचे लेखन करण्यासाठीची कला.

३. अ) विज्ञापने (जाहिरात) करण्याचे स्वरूप व तंत्र

आ) विविध प्रसारमाध्यमांसाठी विज्ञापने (जाहिराती) तयार करणे.

४. अ) मुलाखतीचे स्वरूप व तंत्र

आ) मुलाखतीचे लेखन

संदर्भ ग्रंथ

१. अग्रलेख: एक संवाद माध्यम - विनिता परांजपे, मानसन्मान प्रकाशन, पुणे.

२. यशस्वी वार्ताहर कसे व्हावे ? ज्ञानोदय प्रकाशन केंद्र, वाळंज, औरंगाबाद.

३. मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास - रा. का. लेले

४. संपादक आणि संपादकीय - के. ए. पोतदार

५. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे, अंजली सोमण

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: F.Y.B.A (Marathi as Major Language)

Semester : II

Title of the Paper : MARATHI DRAMA, SYNTAX, WORD-FORMATIONS WRITING OF APPLICATION LETTERS

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. एकूण मराठी साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर नाटक या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजून सांगणे.
२. नाटक या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे.
३. अत्यंत महत्वाच्या नाटकांची ओळख करून देणे.
४. पत्रलेखनाची प्रक्रिया समजावून सांगणे
५. वाक्यलेखनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करणे.

अभ्यासक्रम साध्य

१. नाटक या साहित्यप्रकाराचे ज्ञान.
२. नाटक या साहित्यप्रकाराचे आकलन/समजून घेणे.
३. विशिष्ट नाटकांच्या विविध घटकांची मागणी.
४. नाटक या साहित्यप्रकाराची व्यापकता समजणे.
५. नाटक या प्रकारचे साहित्यातील स्थान.
६. नाटकाचे मानवी जीवनावरील प्रभाव.
७. व्याकरण अभ्यासातील वाक्यरचना या विषयी विद्यार्थ्यांना माहिती देणे व त्यांची व्याकरणिक समज वाढविणे.

अभ्यासक्रम

सैद्धांतिक विभाग : १) नाटक वाङ्मय प्रकारचे स्वरूप, घटक व नाट्यलेखनाचे प्रकार

२) मराठी नाटकाचा ऐतिहासिक परामर्श

सूक्ष्म वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : अशी पाखरे येती - विजय तेंडुलकर

लेखनकला : १) वाक्य-लेखनाचे प्रकार

२) आवेदनपर पत्र

पुरवणी वाचनासाठीची पाठ्यपुस्तके : १) साष्टांग नमस्कार - प्र. के. अत्रे

२) कादंबरी आणि इतर एकांकिका - विठ्ठल ठाकूर

संदर्भ ग्रंथ:

१. नाटक: एक चिंतन - वसंत कानेटकर

२. मराठी रंगभूमी : उगम आणि विकास - हिरामण लांजे, विवेक प्रकाशन, मोरगाव, भंडारा

३. प्रदक्षिणा - कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे

४. रायगडाला जेव्हा जाग येते - एक सिंहावलोकन - संपादक : वि. भा. देशपांडे, इंद्रायणी साहित्य

५. वसंत कानेटकरांची नाटके : वैविध्य आणि ध्रुवीकरण - रा. भा. पाटणकर

६. सुगम मराठी व्याकरण लेखन - मो. रा. वाळंबे

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: F.Y.B.A (Marathi as Another Language)

Semester : I Paper: Optional-2

Title of the Paper : MODERN MARATHI POETRY, COMPREHENSION & PRECISE WRITING

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. एकूण मराठी साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजून सांगणे.
२. कविता या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे .
३. अत्यंत महत्वाच्या कविता संग्रहांची ओळख करून देणे.
४. उताऱ्यावरील प्रश्न-उत्तरे व सारांश- लेखन याविषयी विद्यार्थ्यांनी ज्ञान.

अभ्यासक्रम साध्य

१. कविता या साहित्य प्रकाराचे ज्ञान.
२. कविता या साहित्यप्रकाराचे आकलन .
३. विशिष्ट काव्यप्रकारांच्या विविध घटकांची मांडणी.
४. कवितेची व्यापकता समजणे .
५. कवितेचे साहित्यातील स्थान .
६. कवितेचा मानवी जीवनावरील प्रभाव.
७. सारांश लेखनाचे महत्व

अभ्यासक्रम

सूक्ष्म वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : मृगजळ - इंदिरा संत (कोणत्याही निवडक तीस कविता)

लेखनकला : मराठी कविता, उताऱ्यावरील प्रश्न व सारांश लेखन

पुरवणी वाचनासाठीची पाठ्यपुस्तके : आठवणीतील कविता - भाग पहिला (प्रकाशन)

संदर्भ ग्रंथ:

१. कविता जुनी आणि नवी - वा. ल. कुलकर्णी
२. बालकवींची कविता - वा. पु. भिंडे
३. इंदिरा संतांचे काव्यविश्व - म. सु. पाटील
४. निवडक भाषा आणि जीवन - संपादक : कल्याण काळे, मृणालिनी शहा, मेहता पब्लिशिंग हाऊस
५. शुद्धलेखन-विवेक - द. न. गोखले

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

SYBA PAPER (MARATHI AS MAJOR) – IV

Semester : IV

Title of the Paper – MARATHI AS A MAJOR LANGUAGE

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. एकूण मराठी साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना समजून सांगणे .
२. कविता या साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांसमोर ठेवणे .
३. अत्यंत महत्वाच्या कविता संग्रहांची ओळख करून देणे.
४. कार्यालयीन पत्रव्यवहार – लेखन कसे करावे याचे ज्ञान होईल.

अभ्यासक्रम साध्य

१. कविता या साहित्य प्रकाराचे ज्ञान.
२. कविता या साहित्यप्रकाराचे आकलन .
३. विशिष्ट काव्यप्रकारांच्या विविध घटकांची मांडणी.
४. कवितेची व्यापकता समजणे .
५. कवितेचे साहित्यातील स्थान .
६. कवितेचा मानवी जीवनावरील प्रभाव.

अभ्यासक्रम

अ. सैद्धांतिक : १. कवितेचे स्वरूप

२. मराठी जुनी कविता आणि आधुनिक कविता यांतील वेगळेपण

३. आधुनिक मराठी कवितेच्या प्रवाहातील परिवर्तने

आ. सूक्ष्म वाचनासाठी पाठ्यपुस्तक : 'रसयात्रा' : कुसुमाग्रज, संपादक - बा.भ.बोरकर , शंकर वैद्य

(या संग्रहातील कोणत्याही तीन कविता)

इ. लेखनकौशल्ये : १. अलंकार (शब्दालंकार- अनुप्रास, श्लेष, यमक)

२ (अर्थालंकार - उपमा, उत्प्रेक्षा)

३. कार्यालयीन पत्रव्यवहार - लेखन. (मागणीपत्र (to place an order), स्मरणपत्र, अनुमती पत्र)

पुरवणी वाचनासाठीचे पाठ्यपुस्तक : बोलगाणी- मंगेश पाडगावकर

संदर्भ ग्रंथ

१. मराठी कविता : जुनी आणि नवी - वा.ल.कुलकर्णी

२. कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ

३. मराठी कविता : स्वरूप विवेचन - निशिकांत ठकार, स्वाध्याय महाविद्यालय प्रकाशन, पुणे.

४. सुगम मराठी व्याकरण - मो.रा.वाळंबे, गो.य.राणे प्रकाशन, पुणे.

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES.

Title of the Course: Marathi – मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६५१ - १८१८)

Semester : VI

Title of the Paper – History of Marathi Literature (1651 - 1818)

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. मराठी भाषेच्या उत्पत्ती व तिचा होत गेलेला विकास याविषयी विद्यार्थ्यांचे संबोधन .
२. मराठी भाषेतील लिखित वाङ्मयाची निर्मिती व त्यात होत गेलेले बदल , निर्माण झालेले विविध संप्रदाय व त्यांनी निर्माण केलेले वाङ्मय याचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना लक्षात आणून देणे.
३. प्राचीन वाङ्मयाच्या निर्मितीमागची कारणे व प्रेरणा यांची विद्यार्थ्यांना जाणीव देणे.
४. प्राचीन काळातील महत्वाच्या लेखकांचा परिचय देणे व त्यांनी केलेल्या वाङ्मयीन कार्याची महत्ता विद्यार्थ्यांना सांगणे.

अभ्यासक्रम साध्य

१. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप विद्यार्थ्यांना उलगडणे .
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप व त्यामागची कारणे स्पष्ट करणे.
३. प्राचीन लेखक व त्यांच्या कलाकृती यांचा अभ्यास करणे.
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाची व्यापकता ओळखणे .

५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे मर्म समजणे.

६. प्राचीन मराठी वाङ्मयाची गुणवत्ता निश्चित करणे .

अभ्यासक्रम

१) पंडिती काव्याचे स्वरूप, परंपरा व कार्य (मुक्तेश्वर, वामन पंडित, श्रीधर, मोरोपंत व आख्यानक कवी - नागेश, सायंदेव, विठ्ठल, रघुनाथ पंडित, आनंदतनय)

२) शाहिरी कविता: स्वरूप व प्रकार (लावणी, पोवाडा) रामजोशी, प्रभाकर, परशुराम, होनाजी बाळा, सगन भाऊ.

३) बखर वाङ्मय : शिवपूर्वकालीन बखर, शिवकालीन बखरी, पेशवेकालीन बखरी.

४) आरंभीचे गोमंतकीय मराठी वाङ्मय :

अ) पोर्तुगीजकालीन गोमंतकातील मराठीची परंपरा (शिलालेख, ताम्रपट, टकालेख)

आ) पोर्तुगीजपूर्वकालीन गोमंतकातील मराठी वाङ्मय (कृष्णदास शामा, कृष्णभट्ट बांदकर, ज्ञानदेव, निवृत्ती, पुर्नप्रकाशानंद, विठ्ठल केरकर, सोहिरोबानाथ आंबिये.

इ) ख्रिस्ती मराठी वाङ्मय (फादर थॉमस स्टीफन्स, फादर एतियेन-द-ला कृवा, पाद्री साल्दाज्ज, सिमाव गॉमिश)

संदर्भ ग्रंथ :

१. संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदेसाई

२. महानुभाव पंथ व त्यांचे वाङ्मय. - शं. गो. तुळपुळे

३. मराठीचे साहित्यशास्त्र (ज्ञानेश्वर ते रामदास) - माधव गोपाळ देशमुख

४. मराठी साहित्याचे आदिबंध - उषा माधव देशमुख.

- ॡ. ढराठी इतलहास (खंड १, २, ३,ॡ,ॡ) -ढ. सा. ढ व अ. ना. देशढांडे
- ॢ. ढराठी बखर - र. वल. हेरवाडकर
- ॣ. ढराठी ढंडलतीकाव्य - के. ना. वाटवे.
- ।. आज्ञाढत्र - वल.भी.कोलते.
- ॥. ढराठी लावणी वाङ्ग्य. - गं. ना. ढोरजे

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: Marathi – Paper XII (3 Units)

Semester : VI

Title of the Paper : 'RASA' Theory & Literary Criticism

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. रस म्हणजे काय याची जाण विद्यार्थ्यांना येईल.
२. समीक्षेच्या विविध घटकांची माहिती होईल.
३. रसनिर्मितीमागील प्रेरणांचा परिचय विद्यार्थ्यांना होईल.
४. रसनिर्मितीतील शब्दांचे महत्व विद्यार्थ्यांना समजेल.

अभ्यासक्रम साध्य

१. साहित्य समीक्षा या प्रकाराचे स्वरूप निश्चितपणे समजणे.
२. रससिद्धांताच्या विविध घटकांचे व वैशिष्ट्यांचे आकलन विद्यार्थ्यांना होणे.
३. विविध उदाहरणांसह रसाचे स्वरूप समजणे.
४. समीक्षेची प्रक्रिया कशी होते हे समजणे.
५. समीक्षेचे श्रेष्ठत्व ठरवता येणे.

अभ्यासक्रम

१. रससिद्धांत (रसाचे स्वरूप, रसनिष्पत्ती व रससंख्या)
२. साहित्यसमीक्षेची स्वरूप व उद्दिष्टे.
३. साहित्यसमीक्षेच्या पद्धती (आस्वाद, चरित्रात्मक, मानसशास्त्रीय व समाजशास्त्रीय व स्त्रीवादी)
४. साहित्यसमीक्षेच्या पद्धतीचे उपयोजन पाठ्यपुस्तकाच्या आधारे समाजशास्त्रीय व मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीचे उपयोजन. (पाठ्यपुस्तक: बालकांड)

संदर्भ ग्रंथ:

१. रसचर्चा - पद्माकर दादेगावकर
१. अभिनव काव्यप्रकाश - रा. श्री. जोग
२. काव्यशास्त्रप्रदीप - स. रा. गाडगीळ
३. साहित्याचे मानदंड - गंगाधर गाडगीळ
४. साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - वा. ल. कुलकर्णी
५. साहित्यमीमांसा - रा. शं. वाळिंबे
६. समीक्षेची नवीन रूपे - गंगाधर पाटील

COURSE OBJECTIVES & LEARNING OUTCOMES

Title of the Course: Marathi – PAPER XIII (3 UNITS MARATHI)

Semester : VI

Title of the Paper : WRITING SKILLS FOR MEDIA

No of lectures per week : 04

अभ्यासक्रम उद्दिष्टे

१. प्रसारमाध्यमांची व्यापकता विविध प्रसारमाध्यमे व त्यांच्यासाठी लेखन कसे केले जाते हे विद्यार्थ्यांना समजेल.
२. भाषांतर कौशल्याचे आकलन विद्यार्थ्यांना होईल.
३. संपादन कार्याचा परिचय होईल.

अभ्यासक्रम साध्य

१. विविध विविध संपादकीय कार्याचा परिचय होणे.
२. भाषांतराचे महत्व लक्षात येणे.
३. भाषिक कौशल्याचा अभ्यास.
४. संपादन कार्याचा परिचय होऊन योग्य ते करावे लागणारे बदल.
५. प्रसारमाध्यमांचा समाजावरील असलेला परिणाम अभ्यासता येणे.

अभ्यासक्रम

१. ग्रंथ-परीक्षण, नाट्य-परीक्षण, चित्रपट परीक्षण
२. संपादकास पत्र : तक्रार, विनंती, सूचना, बातमी किंवा लेखाविषयी प्रतिक्रिया
३. संपादन-कार्याचा परिचय, मुद्रित-शोधन, नियतकालिके, विशेषांक, भित्ती-पत्रके यांचे संपादन
४. पटकथा-लेखन
५. भाषांतर

संदर्भ ग्रंथ

१. अग्रलेख: एक संवाद माध्यम - विनिता परांजपे, मानसन्मान प्रकाशन, पुणे.
२. यशस्वी वार्ताहर कसे व्हावे ? ज्ञानोदय प्रकाशन केंद्र, वाळंज, औरंगाबाद
३. मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास - रा. का. लेले
४. संपादक आणि संपादकीय - के. ए. पोतदार
५. भाषांतरमीमांसा - कल्याण काळे, अंजली सोमण